

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "ความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุตรดิตถ์" ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนและบิดามารดาของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนอุตรดิตถ์ โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา โรงเรียนดัมแลวิทยาคม โรงเรียนพิชัย และโรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน อันได้แก่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา ความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิท และผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน โดยพิจารณาจากความคาดหวังในสาขาวิชาที่ศึกษาต่อและความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา
3. เพื่อศึกษาความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักเรียนและความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา

ผลการวิจัยพบว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน

ปัจจัยด้านฐานะ เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดามีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน โดยที่ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมาได้แก่ นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้า นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง และนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วน

นักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ดังกล่าวจำกัดแต่เพียงมารดานักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและธุรกิจการค้า อันเนื่องจากจำนวนมารดานักเรียนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ มีเพียงเล็กน้อย ซึ่งการศึกษพบว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาถึงอาชีพของบิดาที่มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน นอกจากนี้พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ต่ำ นักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูงจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาต่อ และนักเรียนที่มารดามีการศึกษาสูงจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มารดามีการศึกษาต่ำ

ส่วนปัจจัยด้านความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแต่เพียงบางส่วน โดยยกเว้นกรณีนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง ถึงแม้ว่าบิดามารดาจะไม่ต้องกาให้นักเรียนศึกษาต่อ แต่ทว่านักเรียนก็ยังคงมีความคาดหวังในการศึกษาต่อหลังจากจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปัจจัยทางด้านความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิท มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแต่เพียงบางส่วน เท่านั้น โดยยกเว้นกรณีของนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง ซึ่งพบว่าแม้เพื่อนสนิทจะไม่คาดหวังในการศึกษาต่อ แต่นักเรียนก็ยังคงมีความคาดหวังในการศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษา

สำหรับปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์การเรียน มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแต่เพียงบางส่วน เท่านั้น โดยยกเว้นกรณีของนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง ซึ่งพบว่าแม้นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำแต่นักเรียนก็ยังคงมีความคาดหวังในการศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนสูง

2. ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดากับการวางแผนในการศึกษาต่อ ของนักเรียน

ในด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เห็นว่าการศึกษาคือในระดับอุดมศึกษามีความหมายต่อนักเรียนมากจะมีความคาดหวังในการศึกษาคือมากกว่านักเรียนที่เห็นว่าการศึกษาคือในระดับอุดมศึกษามีความหมายคือนักเรียนน้อย นักเรียนที่เห็นถึงประโยชน์จากการศึกษาคือขึ้นสูงขึ้นไปคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและ เวลาที่สูญหายไปเพื่อการศึกษาเท่าไร นักเรียนจะคาดหวังในการศึกษาคือมากขึ้นเท่านั้น และนักเรียนที่เห็นว่าการเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่เพียงพอแก่การประกอบอาชีพที่ดีได้ จะมีความคาดหวังในการศึกษาคือมากกว่านักเรียนที่เห็นว่าการเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพียงพอแก่การประกอบอาชีพที่ดีได้แล้ว สำหรับเหตุผลของนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาคือและไม่ศึกษาคือพบว่า นักเรียนให้เหตุผลที่จะศึกษาคือหลังจากจบการศึกษาว่าจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสประกอบอาชีพที่ดีเป็นจำนวนมากที่สุด และบิดามารดาต้องการให้ศึกษาคือ เป็น เหตุผลที่สำคัญรองลงมา นักเรียนให้เหตุผลที่อยากศึกษาคือแต่ไม่แน่ใจว่าจะได้ศึกษาคือหลังจากจบการศึกษาว่า เนื่องจากความไม่แน่ใจว่ามีทุน เพียงพอ เป็นจำนวนมากที่สุด และไม่แน่ใจว่าจะสอบ เข้ามหาวิทยาลัยได้ เป็น เหตุผลที่สำคัญรองลงมา นักเรียนให้เหตุผลที่จะไม่ศึกษาคือหลังจากจบการศึกษาว่า เนื่องจากไม่มีทุน เป็นจำนวนมากที่สุด และ เหตุผลที่สำคัญรองลงมาคือต้องการประกอบอาชีพ

ส่วนการวางแผนในการศึกษาคือของนักเรียนพบว่า นักเรียนต้องการศึกษาคือในระดับปริญญาตรีมากกว่าระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และจะต้องการศึกษาคือในมหาวิทยาลัย เป็นจำนวนมากที่สุด โดยที่นักเรียนจะต้องการศึกษาคือในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นสำคัญ สำหรับสาขาวิชาที่นักเรียนคาดหวังในการศึกษาคือเป็นอันดับ 1 ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ การทหารและตำรวจ สาขาวิชาที่สำคัญรองลงมาได้แก่ วิศวกรรมหรืองานช่าง แพทย์และงานสาธารณสุข เกษตรกรรม ซึ่งสาขาวิชาที่คาดหวังดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาชีพ ทั้งนี้โดยนักเรียนจะพิจารณาการเลือกสาขาวิชาที่คาดหวังในการศึกษาคือจาก เหตุผลด้านความชอบและความถนัดในสาขาวิชา เป็นจำนวนมากที่สุด และ เหตุผลที่สำคัญรองลงมาได้แก่ จบแล้วมีโอกาสหางานทำได้ง่าย

ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่นักเรียนคาดหวังในการศึกษาคือดังนี้ นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในสาขาวิชาที่ศึกษาคือเป็นอันดับ 1 แตกต่างกัน กล่าวคือ สาขาวิชาการทหารและตำรวจ พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบ

อาชีพ เกษตรกรรมและราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จะคาดหวังในการศึกษาต่อสาขาวิชา ดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและรับจ้างหรือลูกจ้าง ในสาขาวิชา วิศวกรรมหรืองานช่าง พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพ เกษตรกรรมและรับจ้างหรือลูกจ้าง จะคาดหวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจการค้า ส่วนสาขาวิชาแพทย์และงานสาธารณสุข พบว่านักเรียน ที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะคาดหวังในการศึกษาต่อ สาขาวิชาดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพ เกษตรกรรมและรับจ้างหรือลูกจ้าง สำหรับสาขาวิชา เกษตรกรรม พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพ เกษตรกรรม และอาชีพธุรกิจการค้าจะคาดหวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานแตกต่างกัน เพียงเล็กน้อย แต่ระหว่างกลุ่มนักเรียน เหล่านี้กับกลุ่มนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจจะแตกต่างกันมาก

นักเรียนที่บิดามารคามีรายได้แตกต่างกันจะมีความคาดหวัง ในสาขาวิชาที่ศึกษาต่อ เป็นอันดับ 1 แตกต่างกัน กล่าวคือ สาขาวิชาการทหารหรือตำรวจ สาขาวิชาแพทย์และ งานสาธารณสุข พบว่านักเรียนที่บิดามารคามีรายได้สูงจะคาดหวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดามารคามีรายได้ต่ำ ส่วนสาขาวิชาวิศวกรรมหรืองานช่างและสาขาวิชา เกษตรกรรม พบว่านักเรียนที่บิดามารคามีรายได้ต่ำจะคาดหวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดามารคามีรายได้สูง

นักเรียนที่บิดามีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคาดหวัง ในสาขาวิชาที่ศึกษาต่อ เป็น อันดับ 1 แตกต่างกัน กล่าวคือ สาขาวิชาวิศวกรรมหรืองานช่างและสาขาวิชา เกษตรกรรม พบว่า นักเรียนที่บิดามีการศึกษาคำจะคาดหวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดามี การศึกษาสูง ส่วนสาขาวิชาแพทย์หรืองานสาธารณสุข พบว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูงจะคาด หวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาคำ สำหรับสาขาวิชา การทหารหรือตำรวจ พบว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาคำและนักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูงจะคาด หวังในการศึกษาต่อสาขาวิชาดังกล่าวนานไม่แตกต่างกัน

ในแง่ของความคิด เห็นและความต้องการของบิดามารดาที่มีต่อการศึกษารอง นักเรียน พบว่าบิดามารดาที่เห็นว่าตนมีความสามารถให้การสนับสนุนด้านการ เงิน เพื่อการศึกษา

ค่อนักเรียนมากเท่าไร บิดามารดาจะต้องการให้นักเรียนศึกษาค่อนข้างมากขึ้นเท่านั้น และบิดามารดาที่เห็นว่านักเรียนมีสติปัญญาและความสามารถในการศึกษาค่อนข้างมากเท่าไร บิดามารดาจะต้องการให้นักเรียนศึกษาค่อนข้างมากขึ้นเท่านั้นเช่นกัน นอกจากนี้พบว่าบิดามารดาและนักเรียนจะมีความคาดหวังทางการศึกษาตรงกันเป็นส่วนใหญ่ และสาขาวิชาที่บิดามารดาต้องการให้นักเรียนศึกษาคือเป็นอันดับ 1 ส่วนใหญ่จะตรงกับสาขาวิชาที่นักเรียนคาดหวังในการศึกษาคือเป็นอันดับ 1 เช่นเดียวกัน

3. ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดากับความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักเรียน

นักเรียนที่ไม่คาดหวังในการศึกษาคือหลังจากจบการศึกษามีความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพราชการ อาชีพค้าขาย หรือประกอบธุรกิจการค้า ส่วนอาชีพอื่น ๆ จะมีจำนวนเพียงเล็กน้อย และอาชีพที่บิดามารดาของนักเรียนกลุ่มนี้ต้องการให้นักเรียนประกอบจะตรงกับอาชีพที่นักเรียนคาดหวังเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ นักเรียนที่ไม่คาดหวังในการศึกษาคือจะเพิ่มทุนความรู้ในการประกอบอาชีพ โดยการหาประสบการณ์จากการทำงานเป็นจำนวนมากที่สุด และจะทำโอกาสเข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้นหรืออบรมพิเศษ เป็นอันดับสำคัญรองลงมา

สำหรับนักเรียนที่คาดหวังในการศึกษาคือหลังจากจบการศึกษาจะคาดหวังในการประกอบอาชีพทหารหรือตำรวจเป็นอันดับ 1 มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อาชีพแพทย์หรืองานสาธารณสุข อาชีพวิศวกรหรือนายช่าง อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพครู-อาจารย์ ส่วนอาชีพอื่น ๆ จะมีจำนวนเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้พบว่าอาชีพที่บิดามารดาของนักเรียนกลุ่มนี้ต้องการให้นักเรียนประกอบเป็นอันดับ 1 ส่วนใหญ่จะตรงกับอาชีพที่นักเรียนคาดหวังในการประกอบเป็นอันดับ 1 อีกด้วย และในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดากับอาชีพที่นักเรียนกลุ่มนี้คาดหวังในการประกอบ เป็นอันดับ 1 มีสาระสำคัญดังนี้

นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพ
 อันดับ 1 แตกต่างกัน กล่าวคือ อาชีพทหารหรือตำรวจ พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพ
 เกษตรกรรมและราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จะมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าว
 มากกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพแพทย์หรืองาน
 สาธารณสุข พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะ
 คาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพ เกษตรกรรมและรับจ้าง
 หรือลูกจ้าง ส่วนอาชีพวิศวกรหรือนายช่าง พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง
 และ เกษตรกรรมจะคาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพ
 ราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจการค้า สำหรับอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 พบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและ เกษตรกร จะคาดหวังใน
 การประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและรับจ้างหรือลูกจ้าง

นักเรียนที่บิดามีรายได้แตกต่างกันจะมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพ
 อันดับ 1 แตกต่างกัน กล่าวคือ อาชีพทหารหรือตำรวจและอาชีพแพทย์หรืองานสาธารณสุข
 พบว่านักเรียนที่บิดามีรายได้สูงจะคาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่
 บิดามีรายได้ต่ำ ส่วนอาชีพวิศวกรหรือนายช่างและอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 พบว่านักเรียนที่บิดามีรายได้ต่ำจะคาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่
 บิดามีรายได้สูง

นักเรียนที่บิดามีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพอันดับ 1
 แตกต่างกัน กล่าวคือ อาชีพแพทย์หรืองานสาธารณสุข อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 พบว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูงจะคาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่บิดามี
 การศึกษาค่ำ ส่วนอาชีพวิศวกรหรือนายช่าง พบว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาค่ำจะคาดหวังในการ
 ประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูง สำหรับอาชีพทหารหรือตำรวจพบว่า
 นักเรียนที่บิดามีการศึกษาค่ำและนักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูงจะคาดหวังในการประกอบอาชีพดังกล่าว
 ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานตามกรอบแนวคิดทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการจัดช่วงชั้นทางสังคม (Social stratification) การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) และแรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดามีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งแสดงว่าแนวคิดทฤษฎีการจัดช่วงชั้นทางสังคม (Social stratification) ที่ใช่ เป็นกรอบสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้เป็นอย่างดีและเป็นจริง โดยนักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในการศึกษาต่อแตกต่างกัน ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ความแตกต่างในฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดาจะทำให้ นักเรียนมีโอกาสของชีวิต (life chances) และแบบอย่างในการดำเนินชีวิต (style of life) ที่แตกต่างกัน อันทำให้ความปรารถนา ความทะเยอทะยานในชีวิต การตัดสินใจ การเห็นคุณค่า และความ เชื่อของนักเรียนแตกต่างกันด้วย ผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่าง เป็นจริงของแนวคิดทฤษฎีการจัดช่วงชั้นทางสังคมตามทัศนะของสังคมวิทยา

2. ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดามีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแต่เพียงบางส่วน โดยยกเว้นกรณีนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่า แนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่มีบิดามารดาเป็นตัวแทนการขัด เกลาทางสังคม ซึ่ง เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้ เป็นจริงเพียงบางส่วน โดยที่ผมเฝ้าใจว่าไม่ เป็นจริงในกลุ่มนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง เหตุที่เป็น เช่นนี้อาจ เนื่องจากนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง เห็นถึงโอกาสของชีวิต (life chances) ที่จะได้รับการศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นไป อัน เป็นผลมาจากการที่บิดามารดามีฐานะทาง เศรษฐกิจที่สามารถส่งเสริมการศึกษาต่อของนักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนคาดหวังในการศึกษาต่อแม้ว่าบิดามารดาจะไม่ต้องการให้ศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาก็ตาม อนึ่งผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวเมื่อได้พิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะ เห็นได้ว่าแนวคิดทฤษฎีการขัด เกลาทางสังคมซึ่งมีบิดามารดา เป็นตัวแทนการขัด เกลาทางสังคม สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้ เป็นจริงค่อนข้างสูงมาก โดยมีข้อยก เว้น เพียงบางประการ เท่านั้น

3. ความคาดหวังในการศึกษาต่อของ เพื่อนสนิทมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแต่เพียงบางส่วน เท่านั้น โดยยก เว้นกรณีของนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่าแนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทงสังคม (Socialization) ที่มีเพื่อนสนิทเป็นตัวแทนการขัด เกลาทงสังคมซึ่งเป็นกรอบในการศึกษาคั้งนี้ สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทงสังคมได้ เป็นจริง เพียงบางส่วน เช่นเดียวกับประเด็นของกรอบแนวคิดทฤษฎีการขัด เกลาทงสังคมที่มีบิดามารดา เป็นตัวแทนการขัด เกลาทงสังคม โดยที่พบ เจื่อนไขว่ว่าไม่ เป็นจริงในกลุ่มนักเรียนดังกล่าวข้างต้น เหตุที่เป็น เช่นนี้อาจเนื่อง จากบิดาของนักเรียนที่ประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่จะมุ่งค้ำนึ่งถึง เกียรติยศ ชื่อเสียง และความมั่นคงในชีวิต จึงกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาต่อ ซึ่งนักเรียนคงจะได้รับ เอาความ คิดและความ เชื่อ ดังกล่าวมาเป็นของคน โดยที่ความคาดหวังในการศึกษาต่อของ เพื่อนสนิทไม่ได้ เข้ามามีอิทธิพลต่อนักเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากบิดามารดาจะสามารถมีอิทธิพล เหนือชีวิต เด็กและกลุ่ม ตัวแทนการอบรมอื่นใดด้วยการทำหน้าที่ศึความใจความข้อค้ำสอนของกลุ่มอื่น ๆ หรือคอยช่วยส่งเสริม หรือควบคุม (พิทยา สายชู ม.ป.ป. : 16) ส่วนนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงจะ เห็นถึงโอกาส ของชีวิต (life chances) ที่จะได้รับการศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป อัน เป็นผลมาจากการที่บิดามารดา มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่สามารถส่งเสริมการศึกษาต่อของนักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนคาดหวังใน การศึกษาต่อ แม้ว่าเพื่อนสนิทจะศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาก็ตาม ซึ่งผลการทดสอบ สมมติฐานจะ เห็นได้ว่าแนวคิดทฤษฎีการขัด เกลาทงสังคมซึ่งมี เพื่อนสนิท เป็นตัวแทนการขัด เกลาทง สังคม จะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทงสังคมได้ เป็นจริง เพียงบางส่วนอย่างมี เจื่อนไขว่มากกว่า การที่บิดามารดา เป็นตัวแทนการขัด เกลาทงสังคม

4. ผลสัมฤทธิ์การ เรียนมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแต่เพียงบาง ส่วน เท่านั้น โดยยก เว้นกรณีของนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงว่าแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งใช้เป็นกรอบในการศึกษาคั้งนี้สามารถ อธิบายปรากฏการณ์ทงสังคมได้ เป็นจริง เพียงบางส่วน โดยที่พบ เจื่อนไขว่ว่าไม่ เป็นจริงในกลุ่ม นักเรียนดังกล่าวข้างต้น เหตุที่เป็น เช่นนี้อาจเนื่องจากนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจการค้า มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่สามารถสนับสนุนการศึกษาต่อของ นักเรียนได้ ประกอบกับครอบครัวมีแบบอย่างในการดำเนินชีวิต (style of life) ที่เอื้ออำนวย

หรือสนับสนุนทางการศึกษาของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนคาดหวังในการศึกษาต่อขั้นสูงขึ้นไป แม้ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำก็ตาม ส่วนนักเรียนที่บิดามีรายได้สูงจะเห็นถึงโอกาสของชีวิต (life chances) ที่จะได้รับการศึกษาต่อขั้นสูงขึ้นไป อันเป็นผลมาจากการที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจที่สามารถสนับสนุนการศึกษาต่อของนักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนคาดหวังในการศึกษาต่อขั้นสูงขึ้นไป โดยมีคำนิยามว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงหรือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำหนึ่งผลการทดสอบสมมติฐานจะเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้ เป็นจริง เพียงบางส่วนอย่างมีเงื่อนไขมากกว่าแนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดาตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการจัดช่วงชั้นทางสังคม (Social stratification) จะมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนเป็นอย่างมาก และเป็นตัวทำนายปรากฏการณ์ดังกล่าวได้เป็นอย่างดีในขณะที่ปัจจัยด้านความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา ปัจจัยด้านความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิท ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) และปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) จะมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแค่เพียงบางส่วน ซึ่งแสดงว่าแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังกล่าวสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้ เป็นจริง เพียงบางส่วนสำหรับการศึกษาคั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งแต่เพียงศึกษาเฉพาะนักเรียนชายเท่านั้น หากได้มีการศึกษาครอบคลุมถึงนักเรียนหญิง อาจช่วยทำให้เห็นถึงความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนที่แตกต่างไป และจะช่วยทำให้การศึกษาเรื่องดังกล่าวมีความสมบูรณ์ขึ้น สำหรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

2. ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน โดยที่คำนึงถึงความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนที่ครอบครัวของนักเรียนอาศัยอยู่ ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนได้อย่างครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ในการศึกษา เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน ควรจะมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อของนักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะช่วยให้ความรู้ความ เข้าใจในสภาพที่เป็นจริงของสังคมได้เป็นอย่างดี อันนอกเหนือไปจากการศึกษาถึงความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย